

OKUL ÖNCESİ

PEDAGOJİ

HOSGÖRÜ

AHLAK
ERDEM ETİK

DEĞERLER

EĞİTİMİ

ERKEN ÇOCUKLUK

MANEVİYAT

T.C.
BURSA VALİLİĞİ
İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

DİNİMİ
SEVİYORUM,
ÖĞRENİYORUM
PROJE KİTAPÇIĞI

DİNİMİ SEVİYORUM, ÖĞRENİYORUM

DİNİMİ SEVİYORUM, ÖĞRENİYORUM

BURSA İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
2018

İL YÜRÜTME KURULU

1. Sabahattin DÜLGER İl Milli Eğitim Müdürü
2. Arzu AYYILDIZ İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı
3. Saffet YAVUZ Yıldırım Sabiha Gökçen Anaokulu Müdürü (Proje Koordinatörü)
4. Meral BAYAR Nilüfer Ataevler Anaokulu Müdürü
5. Pınar KERMAN Osmangazi Hamitler Toki Anaokulu Müdürü
6. Ümit ÖZTÜRK Temel Eğitim Proje Uzmanı

İL ÇALIŞMA KOMİSYONU

1. Saffet YAVUZ Yıldırım Sabiha Gökçen Anaokulu Müdürü (Proje Koordinatörü)
2. Meral BAYAR Nilüfer Ataevler Anaokulu Müdürü
3. Pınar KERMAN Osmangazi Hamitler Toki Anaokulu Müdürü

1. Giriş

Okul öncesi eğitimin amaçları arasında Türk Milli Eğitiminin genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak; çocukların; Vatan, millet, Atatürk, bayrak, aile ve insan sevgisini benimseyen, milli ve manevi değerlere bağlı, kendine güvenen, çevresiyle iyi iletişim kurabilen, dürüst, ilkeli, çağdaş düşünceli, hak ve sorumluklarını bilen, saygılı ve kültürel çeşitlilik içinde hoş görülü bireylerin yetişmelerine temel hazırlamaktır.

Okul öncesi yıllar diğer yaşam dönemleri ile kıyaslandığında gelişimin farklı yönlerinin birbiri ile ilişkisinin yoğun olduğu, kişilik gelişiminin temellerinin atıldığı bir zaman dilimidir. Bu nedenle değerler eğitiminin bu yaş grubunda verilmeye başlaması oldukça önemlidir. Değerler eğitiminin çocuğun kendine güvenini geliştirdiği akademik ve yaşamsal başarısını olumlu yönde etkilediği sağlıklı bir toplum meydana gelmesinde katkıda bulunmaktadır.

Okul öncesi dönemde her çocuk planlı-plansız etkilerle yoğun bir öğrenme ve etkileşim süreci yaşayarak gelişimini sürdürür. Çocuk bu dönemde ahlak ve inanç içerikli olan “sosyal ve kültürel kimlik geliştirme” yönünden de önemli mesafeler alır. Ahlaki erdemler bakımından olumlu-olumsuz şekillenmeler de bu dönemde belirginleşir. Eğitim ailede başlar, okulda devam eder. Bu süreçte aile ve eğitimcilere büyük görevler düşmektedir. Kazanılan her fert için bir gurur, kaybedilen her fert için toplum olarak bir vebal taşırız. Dolayısıyla eğitim asla tesadüflere bırakılmaz. “Hiçbir ana-baba çocuğuna iyi bir eğitimden; iyi bir ahlaktan daha değerli bir miras bırakamaz” Hadis-i Şerif(Tirmizi Birr:33)

4-6 yaş döneminde din eğitimini dikkate almak hiçbir zaman müstakil bir din dersi şeklinde anlaşılmamalıdır. Bu dönemde, gerçekleştirilen etkinlikler ön plandadır. Sözlü öğretim, oyun, taklit, öz bakım, pratik beceri, bireysel yetenek ve sanatsal kabiliyet geliştirme etkinliklerinin hepsi, çocuğu diğer gelişim alanlarıyla beraber dinî ve ahlakî gelişimlerini de hedefleyen nitelikte olmalıdır; okul öncesi eğitiminin etkinliklerinden bağımsız, ilköğretim dönemi çocuklarına uygulanan ders ve sınıf mantığıyla hazırlanmış haftanın belli bir saatinin din eğitimine ayrılması olarak düşünülmemelidir.

Yukarıda saydığımız bütün etkinlikler içerisinde varlığını hissettirecek bir din eğitimi daha doğal ve bu dönem çocukları için daha anlamlı olacaktır. Bu eğitimi yaptıracak öğretmen bulmak sorun olabilir. Çünkü üniversitelerin okul öncesi bölümlerinden mezun olan öğretmenler, okul öncesi eğitiminin özelliğini ve yapılacak etkinlikleri öğrenerek mezun oluyorlar. Ancak çocukların dinî içerikli sorularına cevap vermekte zorlanıyorlar ve mevcut etkinlikler içerisinde dinî ve ahlakî gelişimi sağlayacak argümanları kullanmada desteğe ihtiyaç duyuyorlar. Öte yandan dinî konularda bilgi sahibi olan fakat okul öncesi eğitimi konusunda eğitim görmemiş öğretmenler/öğreticiler de bu dönem çocuğunu tanıma ve hangi etkinliklerin nasıl gerçekleşeceği konusunda yeterli donanımına sahip olmayabiliyor. Her iki durumda da çocuğun diğer gelişim alanlarıyla beraber dinî ve ahlakî gelişimlerinin de dikkate alındığı ideal bir okul öncesi eğitimden bahsetmemiz mümkün olmayacaktır. (Doç. Dr. İsmail SAĞLAM –Diyanet İşleri Başkanlığı)

Bu düşünceden yola çıkarak Okul Öncesi Eğitim çağındaki çocukların bireysel farklılıkları ve ilgi- ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak Okul Öncesi Eğitim döneminde hassas bir konu olan temel din-ahlak ve etik değerler eğitimi ihtiyaçlarını, Milli Eğitim Müdürlüğü ve İl Müftülüğü işbirliği ile desteklemek amacı ile “Dinimi Seviyorum Öğreniyorum” projesi geliştirilmiştir.

İlçe bölge müdürler toplantısında özellikle okul öncesi dönemde çocukların bir kısmının okul öncesi kurumlar yerine din eğitimi almak üzere bazı kişi ya da kurumlara gönderildiği ifade edilmiştir. Bu kişi yada kurumların büyük bir kısmı MEB onaylı yada resmi olarak tanımlanmış kurumlar değildir.

Durum İl Milli eğitim Temel Eğitim Şubesi ile paylaşıncı il genelinde durumu araştırmak üzere 3 okul müdürü, bir okul öncesi öğretmen ve bir din kültürü ve ahlak ilgisi öğretmeninden oluşan bir araştırma komisyonu kuruldu.

Komisyon her ilçeden farklı okulları ziyaret etti. Okul idarecileri, veliler, muhtarlarla ve kanaat önderleri ile görüştü. İl milli eğitim istatistik bölümünden rezerv erken çocukluk dönemi çocuk sayısı ile okullaşmış çocuk sayısını karşılaştırıldı. İlçemizde 8.689 Okul öncesi öğrencisi tespit edilirken aynı yıl 11.729 öğrencinin ilkökula başladığı görülmüştür. Araştırma komisyonu yaptığı araştırmalar sonucunda okul öncesi dönemde resmi devlet kurumlarına gelmeyen çocukların din eğitimi almak üzere bazı kişi ya da kurumlara gönderildiği tespit edildi. Araştırma komisyonu çeşitli ilçelerden ailelerle görüşme yapmış ve bu duruma ilişkin bir çalışmanın gerekliliğine ilişkin yorumlar almışlardır.

Bu durum okul temelli isteğe bağlı bir din eğitim ve din eğitimi özelinde ahlak ve değerler eğitimine ihtiyaç olduğunu bizlere gösterdi.

3. Amaç ve Hedefler

3.1 Amaç

Erken çocukluk döneminde temel din eğitimi, ahlak ve etik değerler eğitimi aldırılmak isteyen ailelerin bu ihtiyaçlarını; yeterli pedagojik uzmanlığa erişmiş kişiler tarafından okul ortamında resmi yollardan pedagojik, eğitimsel ve yasal açıdan gerekli hususlara dikkat ederek karşılamayı amaçlıyoruz.

Bu düşünceden yola çıkararak;

- **D**in eğitimi nedeniyle zorunlu olmayan okul öncesi eğitime gönderilmeyen çocukların bu ihtiyaçlarını okul ortamında gidererek okula kazandırmak.
- **E**rken çocukluk döneminde seviyelerine uygun olarak temel evrensel değerler olan barışı, huzuru, birlikte yaşayabilmeyi ve İslam dininin bütünleştirici, bir araya getirici değerlerini fark etmelerini ve bu farkındalığı günlük hayatlarına taşımalarını sağlamak.
- **D**in eğitimi, ahlak ve etik değerler eğitimi çocuk özelinde aile eğitimleri ile anne ve babalara da yaygınlaştırmak.
- **O**kul öncesinde hassas bir konu olan temel din eğitimi, ahlak ve etik değerler eğitimi hem din eğitimi hem de çocuk gelişimini bilen uzman kişiler tarafından devlet eliyle güvenle sunmak.
- **K**urumlar arası iş birliği ile protokolleri yaparak bu düşüncenin ve halkada ulaşılabilirliğini sağlamak.

3.2 Hedefler

- **D**in eğitimi nedeniyle zorunlu olmayan okul öncesi eğitime gönderilmeyen çocukların % 60'ını okula kazandırmak.
- **İ**limiz genelinde projenin başladığı 2016 yılı itibariyle 5 yaş %81,23 olan okul öncesi okullaşma oranının projenin ile % 85'e çıkarmak.
- **P**roje materyalleri ve uygulamaları ile il genelinde okul öncesinde resmi anaokulu-anasınıflarında toplamda eğitim alan 35.535 öğrenciden (17.04.2018 itibariyle e-okul verilerine göre) 10.000 öğrenciye ulaşmak.
 - **Y**apılacak aile eğitimleri ile 10.000 veliye ulaşmak.
 - **O**kul öncesi dönem çocuklarının temel din eğitimi ahlak ve etik değerler eğitimine ilişkin gelişim dönemlerine uygun materyal (Kitap, eğitim videoları, sunu, oyun v.b.) geliştirmek ve yaygınlaştırmak.
 - **O**kul öncesi dönem çocuklarının temel din eğitimi ahlak ve etik değerler eğitimini hem din öğretimi açısından hem de gelişim psikolojisi açısından doğru verebilecek verebilecek uzmanlar yetiştirmek.

Okul Öncesi Eğitimine kayıtlı olmayan öğrencilerin eğitim ortamlarına kazandırılması için ilçe talebi üzerine istatistikler toplandı. Sorun ilçe bazlı olmasına rağmen her ilçeden araştırma komisyonları oluşturuldu. Komisyon her ilçeden farklı okulları ziyaret etti. Okul idarecileri, veliler, muhtarlarla ve kanaat önderleri ile görüştü. Veriler doğrultusunda temel din eğitimi, ahlak ve etik değerler eğitimlerinin verilmesinin okullaşma oranının artıracacağı kanaati üzerine; İl Müftülüğü ile işbirliği yapmak üzere iletişime geçildi. İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile İl Müftülüğü arasında protokol imzalandı.

	Faaliyet	Zaman	Sorumlu kişi
1	Araştırma komisyonu kurulması	Eylül 2016	İl MEM
2	İstatistiklerin toplanması Alan taramaları	Ekim 2016	İl MEM
3	Milli Eğitim Müdürlüğü ile İl Müftülüğü arasında protokol imzalanması	Kasım 2016	İl MEM İl Müftülüğü
4	İl proje ekibinin, İlçe komisyonlarının oluşturulması, projenin yazılması ve koordinatörlerinin görevlendirilmesi	Kasım 2016	İl MEM İl Müftülüğü
5	İl İlçe Belediyelerinden finans desteği ile Proje içeriğini anlatan öğretmen kılavuz kitapları, ders kitaplarının ve materyallerinin hazırlanması	Kasım 2016	İl MEM İlçe MEM Belediyeler

DİNİMİ SEVİYORUM, ÖĞRENİYORUM

6	Proje materyallerinin basımı ve dağıtımı	Kasım 2016	İl MEM-İl Müftülüğü İlçe MEM Komisyonlar
7	Projenin koordinatörler aracılığı ile örnek eğitimci, veli sunumları ve isteğe bağlı izin formları hazırlanarak okul idarecilerine, velilere ve uygulayıcılara tanıtılması	Kasım 2016	İl MEM-DİB İlçe MEM Komisyonlar
8	Projenin pilot resmi okul öncesi eğitim kurumlarında isteğe bağlı olarak uygulanması	Kasım 2016- Mayıs 2017	İl MEM
9	Materyal(öğretici kılavuzu ve veli bilgilendirme sunumu ve izin formu) geliştirilmesi için yeni ekiplerin oluşturulması	Haziran 2017	Komisyonlar
10	Projenin değerlendirilmesi ve sene sonu raporunun yazılması	Haziran 2017	Komisyonlar

S	Faaliyet	Zaman	Sorumlu kişi
1	MEM ile İl Müftülüğü arasında protokol imzalanması	Ekim 2017	İl MEM- Müftülük
2	Alan taraması sonucu elde edilen bilgiler derlenerek programın revize edilmesi, yeni uygulama yönergesinin yazılması	Ekim 2017	İl MEM
3	Komisyon tarafından il genelinde tüm ilçe milli eğitim müdürlerine şube müdürlerine, okul yöneticilerin ve okul öncesi öğretmenlerinin bilgilendirilmesi	Ekim 2017	İl MEM

DİNİMİ SEVİYORUM, ÖĞRENİYORUM

4	İl proje ekibinin oluşturulması İlçe komisyonlarının oluşturulması ve koordinatörlerinin görevlendirilmesi	Ekim 2017	İl MEM İl Müftülüğü
5	Revize edilen proje içeriğinin ve materyallerinin hazırlanması	Kasım 2017	İl MEM
6	Proje materyallerinin basımı ve dağıtımı	Kasım 2017	İl MEM- BELEDİYELER
7	Projenin paydaşlara tanıtımı amacıyla il koordinatörlerinin bir plan doğrultusunda eğitimcilere sınıf yönetimi, problem çözme teknikleri, çocukla iletişim vb konularında seminer düzenlenmesi	Kasım 2017	İl MEM-İl Müftülüğü
8	İl MEM Web sitesi “ Dinimi Seviyorum Öğreniyorum” projesi il genelinde tanıtım amacıyla Web sitesi hazırlanması	Aralık 2017	İl MEM
9	Projenin resmi okul öncesi eğitim kurumlarında isteğe bağlı olarak uygulanması	Kasım 2017- Mayıs 2018	İLMEM
10	İsteğe bağlı katılan öğrencilere katılım belgesi sunulması	Mayıs 2018	İl MEM
11	Projenin değerlendirilmesi ve sene sonu raporunun yazılması	Haziran 2018	Komisyonlar

5.Uygulama

Bu projede temel din, ahlak ve etik değerlerin hassas değerler olması alanında uzman kişiler tarafından, Okul Öncesi eğitimcileri ile birlikte hareket edilmesini gerektirmektedir. Bu sebeple İl Müftülüğü ile kurumlar arası işbirliğine ihtiyaç olduğu tespit edilmiştir. Bu ihtiyaçtan yola çıkarak İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve İl Müftülüğü iletişime geçip, ortak bir komisyon oluşturularak toplantılar yapılmıştır. İki kurum arasında iş birliği protokolü hazırlanarak çalışma esasları karşılıklı düzenlenmiştir.

“Dinimi Seviyorum Öğreniyorum” adı altında ortak bir proje hazırlanarak hedefler, amaçlar, dayanaklar, hedef kitlesi, proje süreci belirlenmiştir. Projenin kitapçığı iki kurum arasında işbirliği içerisinde hazırlanarak sevgi, merhamet, saygı, görev ve sorumluluk, adalet, yardımlaşma ve paylaşma, sabır, güvenilirlik ve doğruluk, iyilik ve dua, Allah peygamber din, kitap, insan, kâinat, vatan ve bayrak sevgisi ile Kuran ve harflere farkındalık temaları belirlenerek yıllık program

hazırlanmıştır.

Eğitimi gerçekleştirecek okullara örnek bir veli sunumu ve isteğe bağlı katılım formu hazırlanmıştır. Alt komisyonlar, ilçe proje komisyonu, okul proje komisyonu, materyal komisyonu ve ilçe koordinatörleri belirlenerek kurulmuştur. Proje ile ilgili tanıtım afişleri, el ilanları, kitapçık, eğitimcilerin projede programı uygulamada kullanacağı yöntem ve teknikleri kapsayan, uygulamada kolaylık sağlaması açısından materyal hazırlama komisyonu tarafından Öğretici Kılavuzu hazırlanarak, üst yazı ile okullara sunulmuştur.

DİNİMİ SEVİYORUM, ÖĞRENİYORUM

Proje isteğe bağlı 4 pilot okulda uygulanmaya başlamıştır.

Tanıtım afişleri ve el ilanları il genelindeki tüm okullara ve camilere İl ve İlçe Belediyelerinin finans desteği ile dağıtılmıştır. Proje ile ilgili billboardlarda tanıtım yapılmıştır. Ayrıca tüm resmi birimlere projenin içeriği ile ilgili tanıtım kitapçığı dağıtılmıştır. Kitapçık ve diğer materyallerin ücretsiz basımında İl ve İlçe Belediyelerinden destek alınmıştır. Proje materyalleri ülke genelindeki İl Millî Eğitim Müdürlüklerine ve İl Müftülüklerine gönderilmiştir.

Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında “ Dinimi Seviyorum Öğreniyorum” projesini uygulamak üzere İl Müftülüğü tarafından görevlendirilen uygulayıcılara iki kurumun ortak organizasyonu ile İl Millî Eğitim Müdürlüğü Koordinatörleri tarafından “sınıf yönetimi, problem çözme teknikleri, çocukla iletişim vb” konularında sertifikalı

seminer düzenlenmiştir.

Projede İl Müftülüğü tarafından görevlendirme şartlarını taşıyan kadrolu öğretmenlerin dışında ücretli öğretmenlere Halk Eğitim Merkezi Modülü üzerinden planlanan kurs ile tüm öğretmenlerin 256 saatlik sertifikalı yüze eğitime dayalı 4-6 yaş Eğitim semineri verilmiştir.

Proje kapsamında görevlendirilecek olan öğretmenlerin aralarında Okul öncesi Kurum müdürleri, öğretmenler ve şube müdürlerinin de bulunduğu eğitim programı çerçevesinde tüm öğretmenlere 8 saatlik kurs program dahilinde 162 öğreticiye kurs verilmiştir.

DİNİMİ SEVİYORUM, ÖĞRENİYORUM

İsteğe bağlı 8 haftalık eğitimleri tamamlanan öğrencilere katılım belgesi sunulmuştur. 8 haftalık eğitimler yıl içinde düzenli periyotlar halinde istekli yeni öğrencilerle devam etmiştir.

Dönem sonlarında yapılan değerlendirme toplantısında uygulamada karşılaşılan problemler ve çözüm yolları değerlendirilmiş ve “ Dinimi Seviyorum Öğreniyorum” projesinin daha iyi anlaşılabilmesi için uygulamada örnek çalışmaların paylaşıldığı İl Millî Eğitim Müdürlüğü Web sitesi Eğitim Portalı hazırlanmıştır.

Okullar tarafından uygulanan proje sürecinin bitiminden sonra rapor halinde İlçe Millî Eğitim Müdürlüklerine sunulmuş, İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri tarafından toplanan istatistikî sonuçlar ise İl Millî Eğitim Müdürlüklerine sunulularak İl Koordinatörleri tarafından değerlendirilmiştir.

6.1. Paydaşlara sağlanan katkılar

• **P**roje dokümanlarının tüm İl Milli Eğitim Müdürlüklerine ve İl Müftülüklerine gönderilerek geniş uygulama alanına yayıldığı gözlenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından proje ile ilgili yapılan çalıştayda Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü Koordinatör Müdürleri uygulama örneklerini diğer illere örnek teşkil etmesi amacıyla paylaşmışlardır.

• **P**rojenin ilimizde farklı farklı kültürlere, sosyo- ekonomik düzeye, farklı eğitim düzeyine sahip çocuklara, farklı yaş oranlarındaki anne-babalara, farklı okullara uygulandığı halde memnuniyet anketlerinde %95 memnuniyet oranı ile uygulanabilirliği konusunda fikir vermektedir.

• **O**kul öncesi dönem çocuklarının temel din eğitimi ahlak ve etik değerler eğitimini hem din öğretimi açısından hem de gelişim psikolojisi açısından doğru verebilecek 224 uzman yetiştirilmiştir.

• **P**rojede görev alan ilgili sertifikaya sahip öğretmenlere büyük bir istihdam sağlandığı belirlenmiştir. 2016-2017’ de 267 -2017-2018’de 224 kişiye istihdam sağlanmıştır.

Bursa İli “Dinimi Seviyorum Öğreniyorum” Projesi İstatistik Veriler

Uygulama Yılı	Uygulanan Okul	Açılan Grup	Öğrenci
2016-2017 (İl Geneli - 16 İlçe)	132	250	4537
2017-2018 (İl Geneli - 11 İlçe)	190	423	7040 (4/2 Kurs Verileri)

- Okul öncesi dönem çocuklarının temel din eğitimi ahlak ve etik değerler eğitimine ilişkin gelişim dönemlerine uygun materyal (Kitap, eğitim videoları, sunu, oyun v.b.) geliştirilmiştir. 2016-2017 eğitim öğretim yılında 2500 kitap dağıtılmıştır. 2017-2018 eğitim öğretim yılında projede dağıtılmak üzere talepler üzerine 10.000 kitap bastırılmıştır.

- İlimiz genelinde projenin başladığı 2016 yılı itibariyle 5 yaş %81,23 olan Okul Öncesi Okullaşma oranının projenin uygulandığı iki yıllık süre içinde %87,69'ya ulaştığı görülmüştür.

6.2. Sürdürülebilirlik ve Yaygınlaştırılabilirlik

- Projeyi duyan 8 İlden proje uygulaması ile ilgili İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Proje okulları aranarak proje ile ilgili örnekler ve dökümanlar talep edilerek bilgi istenmiştir. Uygulamak istedikleri belirtilmiştir. Diğer İllerden gelen ilgi üzerine 16-18 Nisan 2018 tarihinde Diyanet İşleri Başkanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı, İlimiz Milli Eğitim Müdürlüğü 3 proje koordinatörünün ve projeyi uygulamak isteyen illerin temsilcilerinin katılımı ile bir çalıştay düzenlemiştir. İl Milli Eğitim Koordinatörleri proje uygulamasını sunarak, diğer illere örnek uygulamalarını tanıtmışlardır. Yaşanan sorunlar, çözüm önerileri ve diğer illerde uygulanabilirliği için ortak bir yönerge üzerinde çalışılmıştır. Çalıştayda 15 İl temsilcisine projenin tanıtılması sürdürülebilirliği ve yaygınlaşmasını desteklemiştir.

- Proje kapsamında İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve İl Müftülüğü ile yapılan işbirliği ve Belediyelerin finansal desteği, Devlet erkleri arasında doğru işbirliği ve doğru iletişim kurulduğunda bu altyapı ile tüm illerde projenin yapılabileceğini göstermektedir.

